

# KRÚDY GYULA:

## A SZÁZGALLÉROS

Még a Krúdy-irodalomban tájékozottak is kevésbé ismerik az író ifjúsági műveit. Igaz, a felszabadulás óta csak kevés jelent meg közülük. Az ismertebbek:

1848. Nagy idők hősei, A szabadság csillaga, A komáromi fiú, A löcsei kakas, Ki jár az erdőn? és most, 1971-ben A százgalléros, a Móra Könyvkiadó kiadásában látott napvilágot.

Mintegy harminc-harmincöt régebbi ifjúsági könyve már csak a nagy könyvtárak ritkaságai között található. Ezek között számomra legkedvesebb a Mesemondások Jókai Mórról című. [Budapest (1925), Franklin.] Talán azért, mert nekem írta.

„Kedves kisleányom, Zsuzsika, látom én, hogy már manapság is szeretted a meséket, amikor csak én mesélgetnék néked hébe-korban a kis udvari szobában, amikor odakünn a hó esik. De gazában majd akkor szeretted meg a meséket,

amikor a mesékhez való utakat, a különböző betűket megismerted. A mese birodalmában aztán majd találkozol vele, a mesekirályllyal, Jókai Mórral. Nem kerülheted el őt, nem ténetsz ki előle; mert valóban olyan ő, mint a király, akinek alattvalója minden magyar gyermek, ismerni, szeretni kell őt.

Lehet, hogy én már akkor nem leszek, mikorára te eljutsz a hosszú utakon a mesék országába. Azért már most megfogom a kis kezedet, hogy könnyebben odatalálj meseországban a királyhoz, Jókai Mórhoz... Édesapád.”

A százgalléros heterogén kötet, mind tárgyában, mind az olvasók életkorát illetően. Leginkább mégis a 13–16 éveseknek ajánlható. Négy részből áll: Történelmi elbeszélések, Vidám történetek, Irók világából, Tarka képek.

A címadó írás hőse: Petőfi Zoltánka. Apám egy időben igen sokat foglalkozott Petőfi Sándorral és családjával. A költőről a negyvenes

évekből [Bp. (1923), Athenaeum] címmel regényt is írt. Szendrey Júlia személye pedig úgy érdekelte, hogy amikor érettségi után Pestre került, egy ideig Júlia egykori szobájában lakott kegyeletből, kíváncsiságból, Zoltánka számos novellára és egy színdarabra ihlette. Ez utóbbit a Magyar Színház mutatta be 1913-ban, Cs. Aczél Ilona, Csontos Gyula és Törzs Jenő közreműködésével.

Madáchról ezeket írta:

„Általában azt lehetne mondani, hogy Madách Imrét a maga korában többnyire a búbanatos, mosolytalan emberek értették meg, akikből a múlt században éppen elég volt Magyarországon. Felfedezője és első igazi méltányolója, a flegmatikus Arany János sem ragyogott már az életboldogságtól, amikor Madách költeményét a Kisfaludy Társaságban bemutatta. A Madách-sorok a megállapodott magyar táplálékai, mint a hegyaljai óbor, a mélyhegedű hangja, a hosz-

szú őszi délután csendje, a kályha mindenért vigasztaló lángja is azoké, akik már kitáncolták magukat az ifjúkori asszonyok bálján, valamint hintáztak a férfikor örömeiben és bánataiban. Madách Imre teljes megértéséhez és aprólékos élvezetéhez a múlt században legalábbis gomolygó pipafüst, hegedű seb a szívén, a csendriasztó szenvedélyek eltávolodása volt szükséges.”

Apám nagyszülei, a legidősebb Gyula és felesége, Radics Mária részt vettek 1848-ban a komáromi vár védelmében. Az előbbi mint honvéd százados, az utóbbi mint markotányosnő. A hazafias és demokratikus érzelem örökségként maradt apáról fiúra. Így nem csoda, hogy 1918-ban a forradalom mellé állt. Utána is rengeteget írt, dolgozott. Jókai mellett a leggazdagabb életművet hagyta ránk. Nem mindennapi alakjának, irodalmának felidézésére A százgalléros olvasása is felejtethetetlen élményt ad!

KRÚDY ZSUZSA